

Cuprins

Introducere	1
<i>Secțiunea 1. Actualitatea dreptului comparat</i>	1
<i>Secțiunea a 2-a. Titlul, scopul, conținutul și structura manualului</i>	4
Bibliografie	7
Capitolul I. Scurtă perspectivă istorică	8
<i>Secțiunea 1. Evoluția dreptului comparat pe plan mondial</i>	8
§1. Dreptul comparat și descoperirea alterității în drept (1800-1850)	9
§2. Instituționalizarea dreptului comparat (1850-1900)	11
§3. De la abordarea formal juridică la abordarea contextuală (1900)	12
§4. Dreptul comparat în prima jumătate a secolului al XX-lea: nașterea metodei funcționaliste	14
§5. Dreptul comparat în a doua jumătate a secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea	16
<i>Secțiunea a 2-a. Evoluția dreptului comparat în România</i>	20
Bibliografie	28
Capitolul II. Teoria comparării juridice – un demers metodologic astăzi inutil?	30
<i>Secțiunea 1. Dreptul comparat, o practică juridică lipsită de fundamente teoretice</i>	30
<i>Secțiunea a 2-a. Dreptul comparat, o teorie juridică lipsită de finalitate practică</i>	32
<i>Secțiunea a 3-a. Dreptul comparat între teorie și finalitate practică</i>	36
Bibliografie	39
Capitolul III. Definiția dreptului comparat	41
<i>Secțiunea 1. Ce este dreptul comparat?</i>	41
§1. Noțiunea de „Drept comparat”	41
§2. Dreptul comparat: Știință sau metodă?	43
2.1. Dreptul comparat ca știință autonomă	43

2.1.1. Dreptul comparat între știință auxiliară și știință autonomă	44
2.1.2. De la metodă la știință	47
2.1.3. Leontin-Jean Constantinesco	48
2.1.4. Sfârșitul secolului al XX-lea	50
2.1.5. Redeschiderea dosarului „dreptul comparat ca știință” la începutul secolului al XXI-lea	52
2.2. Dreptul comparat ca metodă	54
2.3. Dreptul comparat ca disciplină distinctă în curriculum-ul universitar	57
<i>Secțiunea a 2-a. Mai mult decât o simplă metodă</i>	58
Bibliografie	61

Capitolul IV. Ce comparăm? Obiectul Dreptului Comparat 64

<i>Secțiunea 1. Ce nu poate fi obiectul dreptului comparat</i>	64
§1. Dreptul comparat și sistemul de drept național	65
§2. Dreptul comparat și dreptul străin	66
<i>Secțiunea a 2-a. Macrocomparație și microcomparație</i>	68
§1. Macrocomparația	68
1.1. Câte sisteme de drept trebuie avute în vedere și care anume?	69
1.1.1. Factorii obiectivi	69
1.1.2. Factorii aparent obiectivi	70
1.1.3. Factorul subiectiv	73
1.2. Care este obiectul specific macrocomparației?	75
§2. Marile sisteme de drept sau familiile juridice	76
§3. Mai este actuală gruparea sistemelor de drept naționale în mari sisteme de drept/familii juridice?	78
§4. Sistemele de drept mixte / dreptul mixt	84
<i>Secțiunea a 3-a. Microcomparația</i>	87
<i>Secțiunea a 4-a. Concluzii</i>	90
Bibliografie	92

Capitolul V. Ce nu este dreptul comparat? Dreptul comparat în relație cu alte discipline juridice 96

<i>Secțiunea 1. Teoria generală a dreptului</i>	97
<i>Secțiunea a 2-a. Filosofia dreptului</i>	98
<i>Secțiunea a 3-a. Istoria dreptului</i>	99
§1. Obiect și relevanță	99

§2. Dreptul roman și dreptul comparat în procesul legitimării din perspectivă istorică a dreptului european	101
2.1. Necesitatea de a justifica istoric un drept european unificat	101
2.2. Dreptul roman – o posibilă soluție?	103
2.3. Drept comparat și istorie juridică în România contemporană	105
<i>Secțiunea a 4-a. Etnologia juridică</i>	108
<i>Secțiunea a 5-a. Sociologia juridică</i>	108
<i>Secțiunea a 6-a. Antropologia juridică</i>	111
<i>Secțiunea a 7-a. Dreptul comparat și limba/limbajul juridic</i>	112
<i>Secțiunea a 8-a. Analiza economică a dreptului (Law and Economics)</i>	114
<i>Secțiunea a 9-a. Dreptul internațional public</i>	115
<i>Secțiunea a 10-a. Dreptul internațional privat</i>	116
<i>Secțiunea a 11-a. Dreptul transnațional</i>	118
<i>Secțiunea a 12-a. Concluzii</i>	119
Bibliografie	120

Capitolul VI. De ce avem nevoie de comparare juridică?

Funcțiile dreptului comparat	123
<i>Secțiunea 1. Funcțiile teoretice ale Dreptului comparat</i>	125
§1. Funcția de cunoaștere	125
§2. Funcția de autocunoaștere. Obținerea unei mai bune înțelegeri a propriului sistem de drept	126
§3. Elaborarea unei „teorii universale a dreptului”	127
<i>Secțiunea a 2-a. Funcțiile practice ale dreptului comparat</i>	129
§1. Funcția legislativă. Dreptul comparat ca instrument la îndemâna legiuitorului național	130
§2. Funcția de unificare și armonizare a dreptului	134
2.1. Nivelul internațional sau global	135
2.2. Unificarea dreptului la nivel regional	141
2.3. Rolul dreptului comparat în construcția unui drept european unificat	142
2.3.1. Necesitatea unei profunde și sistemice convergențe juridice europene	143
2.3.2. Unificarea dreptului privat european și spațiul academic	144
2.3.3. Rolul dreptului comparat	149

A. Rolul dreptului comparat în edictarea dreptului european	153
B. Rolul dreptului comparat în aplicarea dreptului european	156
2.4. Unificarea dreptului la nivel național	160
§3. Dreptul comparat și instanțele judecătorești	162
3.1. Instanțele judecătorești naționale	162
3.2. Instanțele judecătorești internaționale	168
§4. Dreptul comparat, un instrument la îndemâna practicienilor dreptului	170
<i>Secțiunea a 3-a. Funcția educativă. Dreptul comparat ca disciplină de studiu</i>	171
§1. Posibilitatea cunoașterii altor sisteme de drept decât cel național	172
§2. O mai bună înțelegere a propriului sistem de drept	173
§3. Studiul dreptului comparat vs. studiul comparat al dreptului	174
§4. Dreptul comparat poate contribui la educația studenților la drept prin formularea unei epistemologii a dreptului	175
<i>Secțiunea a 4-a. Comparare integrativă sau comparare diferențială?</i>	175
<i>Secțiunea a 5-a. Dreptul comparat ca „dialog între egali”</i>	179
<i>Secțiunea a 6-a. Dreptul comparat și postularea identității juridice naționale</i>	184
Bibliografie	190
 Capitolul VII. Metodologia comparării juridice	199
<i>Secțiunea 1. Metoda comparativă</i>	201
§1. Metoda comparativă și dreptul	201
§2. Metoda ori metodele dreptului comparat?	203
<i>Secțiunea a 2-a. Preliminariile comparării juridice</i>	206
§1. Fixarea scopului comparării	206
§2. Alegerea obiectului comparării	207
§3. Comparabilitatea	207
3.1. <i>Tertium comparationis</i>	207
3.2. Echivalența lingvistică	208
3.3. Echivalența instituțională	209
3.4. Echivalența funcțională	210
3.5. Echivalența structurală	212
3.6. Concluzii	212

<i>Secțiunea a 3-a. Metoda funcționalistă</i>	215
§1. Evoluție și componente metodologice	215
§2. Critica metodei funcționaliste	218
2.1. Probleme intrinseci ale metodei funcționaliste	219
2.2. Abordarea contextualizată a dreptului (<i>law in context</i>)	220
2.3. Dreptul înțeles prin prisma culturii (<i>law as culture</i>)	223
2.4. Dreptul în acțiune (<i>law in action</i>)	225
2.5. Studiul critic al dreptului (<i>Critical Legal Studies</i>)	227
2.6. Dreptul comparat și teoria/filosofia dreptului (<i>Comparative Law and Jurisprudence</i>)	229
§3. Concluzii	229
<i>Secțiunea a 4-a. Drept comparat și contextualism în România contemporană</i>	232
<i>Secțiunea a 5-a. Etapele comparării juridice</i>	235
§1. Cunoașterea obiectului comparării juridice	237
§2. Înțelegerea obiectului comparării juridice	241
§3. Compararea propriu-zisă	246
§4. Explicarea rezultatelor comparării	247
<i>Secțiunea a 6-a. Compararea în materie de Drept public</i>	248
<i>Secțiunea a 7-a. Limitele comparării în drept</i>	251
<i>Secțiunea a 8-a. Concluzii</i>	258
Bibliografie	262
 Capitolul VIII. Dreptul comparat și transplantul juridic	 269
<i>Secțiunea 1. Drept comparat și transplant juridic</i>	269
<i>Secțiunea a 2-a. Transplantul juridic ca metaforă</i>	272
<i>Secțiunea a 3-a. E posibil să importăm? Posibilitatea transplantului juridic</i>	273
<i>Secțiunea a 4-a. Fenomenologia transplantului juridic</i>	275
§1. Cine importă? Actorii transplantului juridic	276
§2. De ce importăm? Cauzele transplantului juridic	277
2.1. Cauzele subiective ale transplantului juridic	278
2.2. Cauzele obiective ale transplantului juridic	280
§3. Ce importăm și în ce cantitate? Obiectul transplantului juridic	282
§4. De unde importăm? Modelele transplantului juridic	283
§5. Prin ce tehnici importăm? Mecanismele transplantului juridic	285
§6. Cum importăm? Modalitățile transplantului juridic	287
§7. În ce scop importăm? Finalitățile transplantului juridic	289

§8. Care sunt consecințele? Efectele transplantului juridic	290
§9. Cum ar trebui să importăm? Transplantul juridic de succes	295
9.1. Transplantul juridic între succes și insucces	295
9.2. Modele ale transplantului juridic de succes	298
§10. Precizări metodologice	301
<i>Secțiunea a 5-a. Dreptul românesc între transplantul juridic comunitar și cultura juridică națională</i>	302
§1. Actualitatea teoriei formelor fără fond în contextul integrării europene a României	302
§2. O epistemologie românească a transplantului juridic: teoria formelor fără fond	307
2.1. Transplantul juridic, ca modalitate de construire a dreptului (național), este firesc și cu aplicabilitate universală (fondul nu se poate dezvolta fără formă)	308
2.2. Pentru atingerea unor obiective politice și economice specifice, ingineria cultural-juridică este acceptată (forma creează fondul)	310
2.3 Importul juridic este firesc, dar trebuie să fie făcut atunci când este necesar (forma completează fondul)	311
2.4. Importul juridic poate produce dezechilibre culturale și cultural-juridice în societatea importatoare (forma irită fondul)	312
2.5. Importul juridic poate determina o inadecvare funciară a instituțiilor juridice importate la dimensiunea culturală a societății importatoare (fondul distorsionează forma)	313
2.6. Importul juridic trebuie să aibă succes (fondul asimilează forma)	314
§3. Teoria fondului care creează forma este depășită?	316
Bibliografie	319

Capitolul IX. Compararea juridică, dreptul înțeles prin prisma culturii (<i>law as culture</i>) și problematica integrării juridice europene	324
<i>Secțiunea 1. Dreptul Uniunii Europene – o construcție normativ-pozitivistă</i>	325
<i>Secțiunea a 2-a. Tradițiile juridice europene sunt neconvergente/incomensurabile</i>	326

<i>Secțiunea a 3-a. Drept și cultură</i>	328
A. Latitudinile ideatice, spirituale, interne ale culturii juridice	329
B. Modul în care cultura juridică se exprimă și comunică	330
C. Latitudinile externe, manifeste ale culturii juridice	330
<i>Secțiunea a 4-a. Dreptul comparat și comensurabilitatea culturilor/tradițiilor juridice europene</i>	334
<i>Secțiunea a 5-a. Problemele comparării și unificării dreptului în UE</i>	339
§1. Diversitatea culturilor juridice naționale, manifestată în procesul de aplicare a dreptului european, pune în pericol unitatea acestuia	340
§2. Transplantul juridic ce stă la baza integrării juridice europene ia, uneori, forma unei „iritări juridice” cu efecte negative	341
§3. O cultură juridică europeană, soluția unei reale convergențe juridice în UE?	345
§4. Ce reprezintă cultura juridică europeană?	346
§5. Ar putea fi cu adevărat posibilă o cultură juridică europeană?	350
Bibliografie	353